

Siden sidst har ”Nationalpark Kongernes Nordsjælland” været et centralt og aktuelt emne. Sidst blev der afholdt et stormøde onsdag d. 3. september på Kronborg. Senere i dette nyhedsbrev er mødet nærmere beskrevet. Nationalparken er naturligvis et emne der optager foreningen Hellebæk Kohaves Venner meget. Hvordan vil udviklingen af nationalparken samt evt. omdannelse af Avlsgården til ”Besøgscenter Øst” for nationalparken påvirke foreningens fremtidige vilkår, og hvilken strategi bør foreningen lægge i den anledning? Medlemmer, der har en mening herom, hører vi naturligvis gerne fra!

Der har i den forløbne periode været afholdt en række såvel male- som fotoworkshops. Det er her materialet skabes til forårets udstilling på Avlsgården. Arrangementerne har været velbesøgte og kreativitet og engagement har floreret. Det lover godt for den kommende udstilling. Senere vil de medlemmer, der har deltaget i disse workshops, blive indkaldt til en slutevaluering samt en indsamling af det producerede materiale.

Der arbejdes fortsat på planlægningen af den kommende udstilling og bogudgivelse i samarbejde med DANE kunstnergruppen. Foreløbig er projektet planlagt til 2010. Men mange ender skal mødes, inden vi kan sætte projektet i gang. Vi skal udvælge de områder bogen skal dække, der skal skaffes den fornødne kapitalstøtte, den praktiske gennemførelse af kunstnerens arbejde i naturen skal på plads, der skal findes forlag og meget mere.

Foreningen havde 5 års fødselsdag d. 1. marts 2008. I den anledning har vi i dette nummer helliget tillægget til en kortfattet beskrivelse af foreningens start og udvikling indtil i dag. Foreningens formand og næstformand, der begge

Fra sommerens maleworkshop Foto Niels Grønkær

har været med gennem alle årene, har hver især givet deres bidrag til tillægget.

Siden sidst

Sommerens gang 2008 i Hellebæk Kohave

Denne sommer gav langt mindre regn end den forrige, og alt i alt ser det ud til, at mange dyr og planter fik en god sæson. Ræven var dog stadigvæk et lidt sjældent syn - formodentlig på grund af skab. Det har grågæssene så til gengæld (også i år) nydt godt af. De fik store kuld, og mange unger nåede at blive store. Både gamle og unge grågæs er nu forsvundet. Måske står de på Saltholm eller på Stevns og æder sig fede inden den store rejse sydpå sent på efteråret.

Haren har vi fået tilbage. Den er vi mange, der ikke har set i årtier. Men mindst to dyr har holdt til på græsarealet nær Avlsgården. Er det føde-mulighederne, der er blevet bedre, eller er det en tilfældighed, at to dyr dukker op? Det vil de næste år fortælle os.

Kalender/oversigt

(Hold øje med hjemmesiden for ændringer og tilføjelser)

Fugletræktur ved Julebæk

- Lørdag d. 27. september kl. 10-13

Maleworkshop i sensommerlys

- Søndag d. 28. september kl. 10-16

Svampetur i Kohaven

- Søndag d. 5. oktober kl. 10-13

Høslæt og oprydning på engen

- Søndag d. 12. oktober kl. 10- ?

Fotoworkshop

- Søndag d. 2. november kl. 10-16
- Søndag d. 25. januar kl. 10-16

Tårnfalkene ynglede som sædvanlig nær 'Margrethebunke- ren', og i år lykkedes det også lærkefalkene at få unger på vingerne. Tre unger sad i reden og kunne iagttages på ret nær hold. Det var et mageløst syn, som de fleste vist aldrig havde set før, og de gamle fugle så ikke ud til at bekymre sig synderlig meget om denne menneskelige nysgerrighed. Desværre forsvandt den ene unge, men to blev da flyvefærdige og har i lang tid siddet i et 'udkigstræ' og ladet sig beundre. De gamle fugle er for længst draget væk, men ungerne kan nok ses langt ind i september.

Også rørhøgene – ved Videløkke Dam – ynglede. Hvordan den historie endte, ved vi desværre ikke. Er der nogle læsere, der ved mere om rørhøgene, vil vi gerne høre nærmere i redaktionen.

I skrivende stund er den første efterårsmåned begyndt. Vi har kunnet samle rørhatte i kilovis. En ordentlig 'eksplosion' blev det til et par uger efter de store regnmængder i begyndelsen af august, og hvepsevåger og fiskeørne er i stort tal set flyve mod syd over Kohaven. Inden længe er det musvågernes tur. Lidt vemodigt, men dog også en herlig dessert ovenpå en udbytterig sommer.

Bevillingsforslag fra Hellebæk Kohaves Venner

Hellebæk Kohaves Venner har fået en opfordring fra Skov- og Naturstyrelsen, Øresund om ideer til at styrke forskellige indsatsområder som følge af midler fra finanslovaftalen for 2008.

Vi har foreslået 3 mulige projekter:

- Udsigts- og informationsplatform ved Pernille Sø.
- Overdækket informationsstander ved p-plads ved Avlsgård
- Oplevelsessti, der placeres fra Karens Hus og et stykke langs det levende hegn.

Efterfølgende er de 2 første forslag medtaget på distriktets bevillingsforslag.

Foreningens medvirken kan være naturfaglig viden og kunstnerisk udformning af informations-materiale med mere.

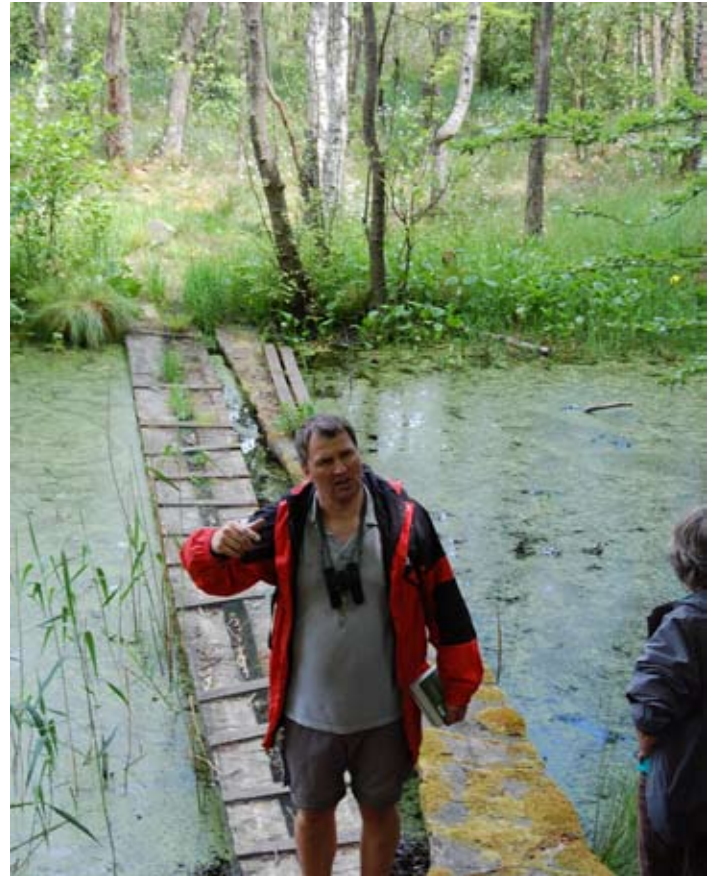
De Vilde Blomsters Dag i Norden d. 15. juni

En lidt blæsende dag med skyer og sol, men ingen regn, tog Gunnar os som sædvanlig med ud i Kohaven. Der var mødt 36 personer op, et godt antal, når alle skulle se og høre.

Gunnar demonstrerede floraen i vanlig form og tog os med på en lystvandring. Emnet var floraen i Kohaven i almindelighed og snapseurter i særdeleshed. Og vi fik mange tips til snaps!

Bagefter var der snapseprøver i det fri ved Avlsgården, bl.a. flere slags malurt uden mal, da snapsen kun havde fået lov til at trække ganske kort tid på urterne. Til sidst grill som sædvanlig for dem, der ønskede det.

Blomsternes dag er et nationalt arrangement centralt planlagt af Dansk Botanisk Forening i samarbejde med andre botaniske foreninger i Norden. På denne dag afholdes der

Gunnar: Kom an til Skidendam. Foto: Margrethe Tjalve

talrige naturvandring med det ene formål at vise og at beundre den danske/nordiske blomsterrigdom. Fremviserne er kompetente botanikere, hvoraf vores mand, Gunnar Rylland Hansen, er en af dem med mange gode fortællinger i ærmet.

Folk, fæ og frokost i Kohaven

Søndag den 13 juli.

I et herligt solskinsvejr fulgte omk. 50 mennesker Kurt Larsen ud i marken for at se og høre mere om de langpelsede og flothornede køer, der går ude hele året i Kohavens dejlige natur.

At kørene både er tålmodige og særdeles fotogene har mangen en beskuer opdaget, men at de også har en praktisk betydning set med "overdrevsøjne" er de færreste bevidste om.

Steen Søgaard tog over og fortalte om områdets særegne natur, hvor kørene ved deres græsning er med til at genskabe overdrevet med lysåben bund, der forbedrer forholdene for flora og fauna.

At der ydermere hverken gødskes eller sprøjtes har alle gavn af, da der foretages drikkevands-indvinding i området. Dagen sluttede med en hyggelig, fælles frokost på Avlsgården, hvor en liflig duft af Kurts grillede øko-pølser blandede sig med sommerbrisen.

Kommende arrangementer

Fugletræktur ved Julebæk

Lørdag d. 27. september kl.10:00 – 13:00

Trækket af fugle er nu her i efteråret for alvor kommet i gang. Kohavens Venner inviterer derfor på tur for at opleve dette fascinerende natur-fænomen.

Leder af turen Steen Søgaard, siger: Nu er det tid for det store træk af musvåger fra Skandinavien. Op til tusind fugle kan vi se på en god trækdag. Sjældenheder som glente, havørn og vandrefalk kan pludselig dukke op, og andre fugle som edderfugle, ringduer og småfugle kan også opleves på deres vej mod sydligere himmelstrøg.

Vi vil stå på stranden og observere trækket 2-3 timer, så tag varmt tøj på og medbring kikkert. Evt. kan man leje en kikkert på stedet for 10 kr.

Turleder: Steen Søgaard

Mødested: P-pladsen ved Julebækhus på Nordre Strandvej.
Gratis for medlemmer, andre kr. 20,-

Tegne- og maleworkshop i sensommerlys

Søndag d. 28. september kl. 10:00 – 16:00

Hellebæk Kohaves Venner indbyder til den 3. tegne- og maleworkshop med billedkunstner Merete Jürgensen fra kunstnergruppen DANE.

Vi går ud i Kohavens dejlige natur, hvor talrige motiver kan inspirere.

Skulle vejret drille, arbejder vi indendørs på Avlsgården med modelmateriale hentet fra naturen.

På de 2 forrige workshops har deltagerne udtrykt stor glæde over det fællesskab, der opstod i gruppen, og over den vejledning og tro på eget værd Merete gav deltagerene.

Har du lyst at være med i et kreativt og varmt samvær om ”det at skabe” så kom og vær med.

Vi lægger op til en flot udstilling af deltagerenes arbejder i foråret 2009 på Hellebæk Avlsgård.

Mødested: Hellebæk Avlsgård

Medbring: egne materialer, papir, lærred, farver evt. staffeli og malestol.

Husk madpakke (drikkelse kan købes)

Gratis for medlemmer, andre kr. 75,-

Svampetur i Kohaven

Søndag d. 5. oktober kl. 10:00 – 13:00

Ligesom sidste år går vi ned i Teglstrup Hegn og ser, hvad skovbunden kan byde på af spisesvampe. Og mon ikke vi kan være nogen lunde sikre på, at alle får nogle gode svampe med hjem – plus evt. nogle gode råd om, hvordan I tilbereder dem på en spændende måde. I år er alting kommet tidligt, men der vil stadig være godt med svampe i oktober, hvis ellers vejret forbliver lidt lunt – nok især tragtkantareller.

Rørhatte i kilovis.

Foto: Jette Cold Ravnkilde

Turleder: Klavs Ibsen-Bjerget

Mødested: Hellebæk Avlsgård

Medbring: Kniv/kurv til svampe

Gratis for medlemmer, andre kr. 20,-

Efterårets høslæt og oprydning på engen

Søndag d. 12. Oktober kl. 10:00 - ?

Sommerens høslæt blev i år afviklet over to dage i håbet om, at det ville trække flere til. Det var ikke tilfældet. Det blev de samme trofaste folk, der mødte op – en stor tak til dem.

Vi lægger op til efterårets efterslæt og oprydning på engen. Kom og giv en hånd med. Vi har virkelig brug for flere folk, hvis drømmen om at genskabe en rigtig gammeldags eng med en varieret fauna og flora skal virkeliggøres.

Mødested: Hellebæk Avlsgård

Haves: Leer, river og høtyve

Mangler: Flittige hænder

Løn efter arbejde: Håndmadder og drikkelse

Spillemand på engen

Foto: Niels Grønkjær

Fotoworkshop

Søndag d. 2. november kl.10:00 – 16:00

Vi har afholdt den første af i alt 3 fotoworkshops. Her gav Henrik Schurmann først en introduktion til fotografering. Der blev talt om, hvad man skal være opmærksom på, når man fotograferer, og hvad man kan gøre for at få de bedste billeder. Derefter gik vi en tur til Anes Hus og Bøgeholm Sø, hvor der var frokost. Undervejs blev der eksperimenteret med tid og blænde og anderledes vinkler.

Inden afslutningen på Avlsgården var der kaffe og en snak om, hvad der kunne arbejdes med på næste fotoworkshop, der afholdes d. 2. november.

Der var enighed om, at vejret har en vis indflydelse – regner det, bliver der mere tid indendørs på computeren, og skinner solen prioriteres tiden i marken.

Vinterworkshop: Søndag den 25. januar 2009 – så håber vi der er sne på det tidspunkt.

Leder: fotograf Henrik Schurmann

Mødested: Hellebæk Avlsgård

Medbring: eget fotoudstyr evt. bærbar computer, madpakke (drikkevarer kan købes)

Gratis for medlemmer, andre kr. 75,-

Værd at vide om natur og miljø

Stort borgermøde på Kronborg Slot om nationalparken
Hele 400 mennesker var mødt op på Kronborg Slot den 3. september til borgermøde om 'Nationalpark Kongernes Nordsjælland'. En nationalpark, som Kohaven vil blive en del af. De fem involverede kommuner, heriblandt vores egen Helsingør Kommune, fremlagde på plancheudstillinger forslag til, hvordan nationalparken skulle afgrænses.

Kommunernes endelige forslag skal i løbet af efteråret 2008 sendes til behandling i folketingets forligspartier bag nationalparkerne. I efteråret 2009 bliver arbejdet med det endelige forslag færdig-gjort og sendes til debat og høring til berørte lodsejere, foreninger og mange andre. I 2010 eller 2011 skulle nationalparken så kunne indvies.

Mødet blev indledt af borgmester Per Tærsebøl, Helsingør, der fortalte om processen bag forslaget. Her i kommunen har der ikke været så store uoverensstemmelser som længe vestpå, hvor landbrugs- og naturinteresser har stået mere stejlt overfor hinanden. Hovedtaler var miljøminister Troels Lund Poulsen, der bl.a. fortalte om 'køreplanen' for tilvejebringelsen af national-parken og som pointerede, at der er og skal være lokal opbakning til projektet. 'Frivillighed skulle være omdrejningspunktet'. Derefter var det åbent for spørgsmål. Vores eget bestyrelsesmedlem Poul Erik Pedersen spurgte i sin egenskab af formand for Friluftrådets kredsbestyrelse i Nordsjælland, om de såkaldte landdistriktsmidler kunne bruges til nationalparker. Landbrugs-

repræsentanter var fremme med ønsker om frivillighed for lodsejere til at lade deres jord indgå i nationalparken. En borger opfordrede ministeren til at værne om de små landsbymiljøer i området. Flere relevante spørgsmål blev rejst.

Der var afsat en ½ time til spørgsmål og svar. Måske lidt for kort tid, syntes nogle.- Tanken bag var, at publikum skulle cirkulere rundt i salen, hvor hver af de 5 kommuner havde opsat deres egne plancheudstillinger. Her kunne man så komme i dialog med sin borgmester eller repræsentanter fra kommunen, og her blev der også debatteret livligt. På Helsingør kommunes planche var Hellebæk Kohaves Venner positivt omtalt (hvilket jo altid glæder). I foreningen venter vi spændt på afklaringen af Avlsgårdens fremtid.

Nyt fra medlemmerne

Deadline for indlæg til næste nr. af Nyhedsbrev fredag den 2. januar 2009

Redaktion

Redaktør Niels Grønkjær

Kirsten Holst

Klavs Ibsen-Bjerget

Axel Gaardslev

Henrik Schurmann

Kontakt til Foreningen

www.kohavensvenner.dk

Formand

Steen Søgaard

Tlf. 49707230/20303556

E-mail steogmag@hotmail.com

Kasserer

Niels Grønkjær

Tlf. 49263126

E-mail nielsg48@hotmail.com

Tillæg til nyhedsbrev nr. 3. september 2008

Hellebæk Kohavens venner

Hellebæk Avlsgård Hellebækvej 87 3150 Hellebæk www.kohavensvenner.dk

En repræsentant fra Forsvarsministeriet overdrager her i sin tale området til Miljøministeriet repræsenteret ved skovrider Henrik Vinter (stående lige bag taleren). Også lokal-TV var til stede.

Hellebæk Kohaves Venner - nu med 5 år på bagen

Formand Steen Søgaard beretter:

1. marts 2001 forlod Forsvaret Hellebæk Øvelsesterræn, senere kendt som Hellebæk Kohave. Skov- og Naturstyrelsen repræsenteret ved Kronborg Statskovdistrikt overtog det 100 ha. store område. Overdragelsesceremonien foregik bl.a. ved, at militæret affyrede en kanon fra den store P-plads, og derefter blev Skov- og Naturstyrelsen røde pæl med logo hamret ned i jorden af skovrider Henrik Vinter. Overdragelsen var fuldbyrdet. Derefter blev der holdt diverse taler efterfulgt af gåtur ud i det mudrede terræn.

Kronborg Statskovdistrikt, personificeret ved skovrider Henrik Vinter, havde store planer for området. Arealerne skulle fremover afgræsses med kvæg, og naturen skulle ændres hen imod at blive overdrev. En åben, næringsfattig naturtype, rig på vilde planter, insekter og andre dyr. Lokale borgere og foreninger, der ville inddrages i dette

arbejde eller havde meninger om, hvordan arealet skulle bruges, blev opfordret til at deltage i et offentligt møde. Dette blev afholdt den 4. september 2002 i medborgerhuset 'Bølgen' i Ålsgårde. Friluftsrådet var en af de aktive foreninger i afholdelse af dette møde. Ca. 125 borgere og flere friluftorganisationer mødte op. Det blev en livlig debat, og mange ideer blev luftet.

Et af mødets resultater blev, at en række mennesker meldte sig som deltagere i en initiativgruppe, der skulle diskutere brugen af Hellebæk Avlsgårds bygninger. Gennem efteråret og vinteren holdt gruppen møder på Kronborg Statskovdistrikt - og på Avlsgården, som på dette tidspunkt stort set ingen møbler havde og ofte heller ingen varme. Mange forslag til brug af huset blev ivrigt diskuteret, og i vinterens løb talte man sig frem til nogle fælles visioner og ønsker for brug af avlsgården. Ønsker, der skulle realiseres gennem

dannelse af en forening. De vigtigste var

- Oplysninger om og bevarelse af områdets natur og kultur
- Dannelse af et 'grønt forsamlingshus', der skulle være en 'paraply' for forskellige foreninger og private, der gerne ville bruge området

Lørdag den 1. marts 2003, præcis 2 år efter at forsvaret havde forladt området, afholdt Hellebæk Kohaves Venner sin stiftende generalforsamling på Hammermøllen i Hellebæk. Et sæt vedtægter blev vedtaget, og en bestyrelse blev valgt. Foreningen var nu en realitet.

Skovrideren fjerner Forsvarets gule skilt "Adgang forbudt"

Også den grønne guide Carsten Birket Andersen holdt en tale. Bagved ses skovrider Henrik Vinter og foreningens formand Steen Søgaard. (foto til højre)

Skovrideren erstatter "Adgang forbudt" med distriktets velkendte røde pæl "Adgang tilladt"

Næstformand Margrethe Tjalve beretter:

I begyndelsen var det simpelthen vigtigt at få noget på væggene i avlsgården. Hvordan kunne vi bedst skabe et grønt forsamlingshus? Vi begyndte med en fotoudstilling om træner i et enkelt rum. Det andet værelse i stueetagen blev først dækket med mørkeblåt stof (det skulle have været himmelblåt, men det illuderede alligevel ganske godt), prydet med udskårne fugle, plancher med årets gang i Kohaven og blomster, og stofhængere med forklaring på et overdrev. Og til sidst kom efter flere års overvejelser en kæmpe stor kokasse i det inderste rum med kunstigt græs, kunstige overdimensionerede insekter og lys indeni. Det var et skue! Desværre havde vi stadig ingen penge, så der var gjort talrige forsøg med gips, plastisk materiale og papmache på at udfylde skelettet af pvc-plader. Det hele smuldrede ganske stille, og kun skelettet var helt solidt. En dag i foråret 2007 måtte vi tage afsked med den lortebrune sag, med sorg! Der var ikke længere plads til den og de håndkolorerede plancher, der viste kokassens økologiske betydning i naturen.

Vi havde ansøgt om en stor bevilling på møbler. Vi mente, at vi lige så godt kunne begynde standsmæssigt, så forslaget var overdådigt. Afvisningen var venlig, men bestemt. Der var ingen penge, og vi skulle også lige først vise, hvad vi dueede til. I stedet blev vi henvist til kommunens opmagasinering af brugte og delvis havarerede møbler. Her fandt vi henved 50 kontorstole, de allerfleste i fineste form, computerborde, almindelige borde, sammensatte borde og en mængde almindelige stole. Vi tog godt for os af retterne, og det har vi haft glæde af lige siden.

Højhus kun for stære

Hammermøllens Teaterforening skulle også være i huset, de erobrede den største lejlighed ovenpå og stillede deres grej op. Senere fik vi en ordning om, at de pakkede sysagerne sammen, når forestillingen var slut. Der var jo næsten 2 år til næste forestilling, og det store rum ovenpå var meget velegnet til foredragssal med kontorstolene i forskellig højde.

Vi levede fra hånden og i munden, arrangerede fugleture, fototure og en udstilling hvert forår. Vi fik medlemmer, gode mennesker som gerne ville støtte sagen, og det betød meget hver måned, når kassereren kunne fortælle, at der var kommet endnu 5 medlemmer til. Vi lavede billedforedrag om Grønland, hvilket var en bestseller, og om andre steder, hvor naturen var værd at vise frem. Vi forsøgte os også med aftenforedrag i

Kovandring med Kurt Larsen

konstatere, at der var mest bud efter guidede ture i området. Kurt Larsens Bøftur i juli måned er meget populær ligesom Blomsternes Dag i juni og Alex Jensens ture rundt i områdets kulturgeografi.

Efterhånden fik vi bidrag fra Friluftsrådet til Bustersamarbejde med folkeskolerne, fra kommunen til udstillinger og endelig den store påskønnelse: i september 2004 fik vi sammen med Kronborg Statsskovdistrikt kommunens miljøpris. 5000 kr. til deling. Æren var stor. Senere har vi været nomineret, men ikke fået noget.

Vi har også forsøgt at forbedre området Kohaven. Vi har nemlig oprettet en høeng. Ved hjælp fra Strøgårdsvang høslætlaug har vi ryddet et område i skovens udkant bagved Karens Hus. Vores uundværlige aktive medlemmer hjælper godt til de to gange årligt, vi har høslæt.

Høstlætlaugget arbejder for frokosten

Vores seneste udstillingsidé er kunstudstillingerne, hvor man kan købe kunstværkerne. Lige nu planlægger vi en udstilling med kunstgruppen DANE, der også udstillede i foråret 2008. De 15 kunstnere skal opholde sig i området og male motiver fra Kongernes Nordsjælland, som senere udstilles hos os. Prikken over i-et er en bog med tekst og motiver herfra.

Der er meget, der ikke er nævnt i denne korte gennemgang. Udstillingen over korridorer i Nationalpark Kongernes Nordsjælland, rovfugleudstillingen, skolebesøg, redekassebyggerier, julefrokoster osv. Vi har mod på meget, men behøver hjælp til det, og vi glæder os over, at en del har lyst til at deltage som aktive medlemmer, vi kan trække på ved forskellige lejligheder. Vi har nu 300 medlemmer, og det stopper forhåbentlig ikke med det. Tillykke til medlemmerne og det grønne forsamlingshus!

De vilde blomsters dag

Gennem de følgende 5 år er foreningen vokset og vokset, i medlemsskare, aktiviteter, anseelse og troværdighed i det omliggende samfund. Takket være en række aktive medlemmer og en velvilje fra mange sider og med en foreløbig kulmination, da miljøminister Troels Lund Poulsen i marts 2008 åbnede vores kunstudstilling med DANE – danske kunstnere for natur og miljø.

